

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ QUỐC DÂN**

====***====

CẨM ANH TUẤN

**CHÍNH SÁCH HỖ TRỢ NHÀ Ở
ĐỐI VỚI NGƯỜI DÂN VÙNG DÂN TỘC THIỂU SỐ
KHU VỰC TÂY BẮC**

**LUẬN ÁN TIẾN SĨ
NGÀNH QUẢN LÝ KINH TẾ**

HÀ NỘI - 2021

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ QUỐC DÂN**

====***=====

CẨM ANH TUẤN

**CHÍNH SÁCH HỖ TRỢ NHÀ Ở
ĐỐI VỚI NGƯỜI DÂN VÙNG DÂN TỘC THIỂU SỐ
KHU VỰC TÂY BẮC**

**Chuyên ngành: QUẢN LÝ CÔNG
Mã số: 9310110**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. ĐỖ THỊ HẢI HÀ

HÀ NỘI - 2021

LỜI CAM ĐOAN

Tôi đã đọc và hiểu về các hành vi vi phạm sự trung thực trong học thuật. Tôi cam kết bằng danh dự cá nhân rằng nghiên cứu này do tôi thực hiện và không vi phạm sự trung thực trong học thuật.

Hà Nội, ngày 3 tháng 3 năm 2021

Nghiên cứu sinh

Cầm Anh Tuấn

LỜI CẢM ƠN

Tác giả xin được bày tỏ sự cảm ơn sâu sắc đến PGS.TS. Đỗ Thị Hải Hà, người hướng dẫn khoa học, đã tận tình hướng dẫn và giúp đỡ tác giả trong suốt quá trình nghiên cứu.

Tác giả xin trân trọng cảm ơn tập thể lãnh đạo, các giảng viên Khoa Khoa học quản lý - Trường Đại học Kinh tế Quốc dân; các nhà khoa học, các thầy cô làm việc tại Trường Đại học Kinh tế quốc dân, đã có những góp ý quý báu giúp tác giả hoàn thiện luận án.

Tác giả xin trân trọng cảm ơn các thầy cô giáo và cán bộ Viện Sau đại học - Trường Đại học Kinh tế Quốc dân đã nhiệt tình giúp đỡ, hỗ trợ nghiên cứu sinh trong suốt quá trình học tập. Đồng thời tác giả xin chân thành cảm ơn tập thể lãnh đạo và đồng nghiệp tại Khoa Khoa học quản lý đã động viên, khích lệ và tạo điều kiện để tác giả hoàn thành công trình nghiên cứu này.

Cuối cùng, tác giả xin chân thành cảm ơn các thành viên trong gia đình và bạn bè đã luôn ủng hộ, tạo điều kiện và đồng hành cùng tác giả trong quá trình nghiên cứu.

Trân trọng cảm ơn!

Hà Nội, ngày 3 tháng 3 năm 2021

Nghiên cứu sinh

Cầm Anh Tuấn

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT	vii
DANH MỤC BẢNG	viii
DANH MỤC HÌNH	x
MỞ ĐẦU.....	1
CHƯƠNG 1 TỔNG QUAN NGHIÊN CỨU	7
1.1. Tổng quan nghiên cứu về nhà ở và chính sách hỗ trợ nhà ở đối với người dân vùng DTTS	7
1.1.1. Tổng quan nghiên cứu về nhà ở	7
1.1.2. Tổng quan nghiên cứu về chính sách hỗ trợ nhà ở đối với người dân Vùng DTTS ...	8
1.1.3. Tổng quan nghiên cứu về các nhân tố ảnh hưởng đến hoạch định và thực thi chính sách hỗ trợ nhà ở đối với người dân vùng DTTS.....	13
1.2. Tổng quan nghiên cứu về đánh giá chính sách hỗ trợ nhà ở nói chung và đối với người dân vùng DTTS nói riêng.....	15
1.2.1. Nghiên cứu về đánh giá tác động của chính sách nhà ở	15
1.2.2. Nghiên cứu sự hài lòng của dân cư với chất lượng dịch vụ công và dịch vụ nhà ở	17
1.2.3. Một số nghiên cứu liên quan đến đánh giá chính sách cho vùng DTTS phía Bắc	20
1.3. Khoảng trống nghiên cứu.....	21
TÓM TẮT CHƯƠNG 1	23
CHƯƠNG 2 CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ CHÍNH SÁCH HỖ TRỢ NHÀ Ở ĐỐI VỚI NGƯỜI DÂN VÙNG DÂN TỘC THIỂU SỐ	24
2.1. Vùng dân tộc thiểu số và người dân vùng dân tộc thiểu số.....	24
2.1.1. Dân tộc thiểu số.....	24
2.1.2. Vùng dân tộc thiểu số.....	26
2.1.3. Người dân vùng dân tộc thiểu số.....	27
2.2. Chính sách hỗ trợ nhà ở đối với người dân vùng DTTS.....	29

2.2.1. Khái niệm, căn cứ hình thành chính sách hỗ trợ nhà ở đối với người dân vùng DTTS.....	29
2.2.2. Mục tiêu, và nguyên tắc của chính sách HTNO đối với người dân vùng DTTS ..	32
2.2.3. Chủ thể và đối tượng của chính sách HTNO đối với người dân vùng DTTS..	33
2.2.5. Nhân tố ảnh hưởng tới chính sách HTNO đối với người dân vùng DTTS khu vực Tây Bắc.....	35
2.3. Cơ sở phân tích, đánh giá chính sách.....	38
2.3.1. Các cách tiếp cận trong đánh giá chính sách công.....	38
2.3.2. Tiêu chí đánh giá chính sách.....	40
TÓM TẮT CHƯƠNG 2	42
CHƯƠNG 3 PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU.....	43
3.1. Khung nghiên cứu.....	43
3.1.1. Khung nghiên cứu đánh giá chính sách Hỗ trợ nhà ở đối với người dân vùng DTTS khu vực Tây Bắc.....	43
3.1.2. Mô hình, thang đo và giả thuyết nghiên cứu các yếu tố ảnh hưởng tới sự hài lòng của người dân vùng DTTS với chính sách HTNO.....	44
3.2. Phương pháp nghiên cứu	50
3.2.1. Phương pháp thu thập dữ liệu	50
3.2.2. Phương pháp phân tích dữ liệu.....	53
3.3. Mô tả dữ liệu khảo sát	56
TÓM TẮT CHƯƠNG 3	57
CHƯƠNG 4 ĐẶC ĐIỂM ĐỊA BÀN VÀ THỰC TRẠNG NHÀ Ở VÙNG DÂN TỘC THIỂU SỐ KHU VỰC TÂY BẮC	58
4.1. Đặc điểm tự nhiên, kinh tế xã hội vùng DTTS khu vực Tây Bắc.....	58
4.1.1. Đặc điểm tự nhiên khu vực Tây Bắc.....	58
4.1.2. Đặc điểm kinh tế xã hội vùng DTTS khu vực Tây Bắc	60
4.2. Thực trạng nhà ở, đất ở của người dân vùng DTTS khu vực Tây bắc.....	69
4.2.1. Quy mô nhà ở	69
4.2.2. Tình trạng nhà ở	69
4.2.3. Nhu cầu hỗ trợ nhà ở, đất ở.....	70
TÓM TẮT CHƯƠNG 4.....	73

CHƯƠNG 5 CHÍNH SÁCH HỖ TRỢ NHÀ Ở ĐỐI VỚI NGƯỜI DÂN VÙNG DÂN TỘC THIỂU SỐ KHU VỰC TÂY BẮC.....	74
5.1. Công tác hoạch định chính sách hỗ trợ nhà ở.....	74
5.1.1. Sự cần thiết của chính sách HTNO đối với người dân vùng DTTS khu vực Tây Bắc.....	74
5.1.2. Nội dung chính sách HTNO đối với người dân vùng DTTS khu vực Tây Bắc .75	
5.2. Công tác thực thi chính sách.....	80
5.2.1. Tổ chức phân công nhiệm vụ thực thi chính sách.....	80
5.2.2. Huy động nguồn lực cho thực hiện chính sách HTNO đối với người dân vùng DTTS .83	
5.2.3. Đánh giá về công tác triển khai chính sách HTNO ở cấp địa phương.....	85
5.3. Kết quả thực hiện chính sách hỗ trợ nhà ở giai đoạn 2011 - 2018	91
5.3.1. Kết quả hỗ trợ nhà ở, đất ở đối với người dân vùng DTTS	91
5.3.2. Kết quả hỗ trợ vốn cho nhu cầu nhà ở, đất ở	92
5.3.3. Kết quả công tác kiểm tra, đánh giá việc thực hiện chính sách HTNO	93
5.3.4. Đánh giá khả năng tiếp cận chính sách hỗ trợ nhà ở của người dân vùng DTTS khu vực Tây Bắc.....	94
5.3.5. Sự hài lòng của người dân đối với chính sách hỗ trợ nhà ở vùng DTTS khu vực Tây Bắc.....	96
5.5. Đánh giá tác động của chính sách hỗ trợ nhà ở tới đời sống người dân vùng DTTS khu vực Tây Bắc	106
5.5.1. Tác động của chính sách tới sự cải thiện cuộc sống	106
5.5.2. Tác động của chính sách HTNO tới mức độ tiếp cận điều kiện vật chất cơ bản của cuộc sống	110
5.5.3. Tác động của chính sách đối với vấn đề giảm nghèo.....	112
5.6. Đánh giá chung.....	113
TÓM TẮT CHƯƠNG 5	115
CHƯƠNG 6 MỘT SỐ GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN CHÍNH SÁCH HỖ TRỢ NHÀ Ở ĐỐI VỚI NGƯỜI DÂN VÙNG DÂN TỘC THIỂU SỐ KHU VỰC TÂY BẮC.....	116
6.1. Căn cứ xây dựng giải pháp	116
6.1.1. Quan điểm, mục tiêu cho chính sách vùng DTTS	116
6.1.2. Kết quả nghiên cứu chính.....	119

6.2. Các giải pháp hoàn thiện chính sách HTNO đối với người dân vùng DTTS khu vực Tây Bắc.....	120
6.2.1. Nhóm giải pháp về công tác hoạch định chính sách	120
6.2.2. Nhóm giải pháp về thực thi chính sách	125
6.2.3. Nhóm giải pháp về đánh giá chính sách.....	128
KẾT LUẬN	130
DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH NGHIÊN CỨU CỦA TÁC GIẢ LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN Á.....	132
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	133
PHỤ LỤC	i

DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT

Bộ KH&ĐT	Bộ Kế hoạch đầu tư
Bộ LĐ&TBXH	Bộ Lao động Thương binh và Xã hội
Bộ NN&PTNT	Bộ Nông nghiệp & Phát triển nông thôn
CBCQ	Cán bộ Chính quyền
CTXH	Chính trị Xã hội
DTTS	Dân tộc thiểu số
EFA	Phân tích nhân tố khám phá
GRDP	GDP tính theo vùng
HĐ DT	Hội đồng Dân tộc
HTNO	Hỗ trợ nhà ở
HTNO	Hỗ trợ nhà ở
KTXH	Kinh tế xã hội
UB	Ủy ban
UBDT	Ủy ban dân tộc
VHLSS	Khảo sát mức sống dân cư
WB	World Bank

DANH MỤC BẢNG

Bảng 3.1. Diễn giải thang đo, căn cứ và giả thuyết tác động của các biến	47
Bảng 3.2. Mô tả dữ liệu trong mẫu nghiên cứu.....	56
Bảng 4.1. Tình trạng tiếp cận điện của các thôn thuộc các xã vùng DTTS năm 2019	60
Bảng 4.2. Hiện trạng đường giao thông của các thôn thuộc các xã vùng DTTS năm 2019....	61
Bảng 4.3. Tỷ lệ xã có trạm y tế đạt chuẩn quốc gia năm 2019	62
Bảng 4.4. Tỷ lệ xã vùng DTTS có nhà văn hóa của các vùng trong cả nước năm 2019..	63
Bảng 4.5. Tỷ lệ trường học theo mức độ kiên cố năm 2019	64
Bảng 4.6. Dân số và lao động vùng DTTS khu vực Tây Bắc năm 2018	64
Bảng 4.7. Địa bàn thuộc vùng Dân tộc thiểu số khu vực Tây Bắc 2015-2019	65
Bảng 4.8. GRDP tính theo giá so sánh 2010 của khu vực Tây Bắc giai đoạn 2016-2018..	66
Bảng 4.9. Thu nhập bình quân đầu người/tháng phân chia theo 5 nhóm thu nhập của người dân vùng DTTS khu vực Tây Bắc 2016-2018.....	67
Bảng 4.10. Tỷ lệ hộ DTTS nghèo và cận nghèo 2015-2019	68
Bảng 4.11. Mức độ thiếu hụt tiếp cận các dịch vụ xã hội cơ bản của hộ nghèo khu vực Tây Bắc.....	68
Bảng 4.12. Diện tích nhà ở bình quân đầu người theo vùng kinh tế.....	69
Bảng 4.13. Tình trạng nhà ở theo các vùng kinh tế Việt Nam.....	70
Bảng 4.14. Nhu cầu nhà ở, đất ở của các hộ dân vùng DTTS.....	71
Bảng 4.15. Nhu cầu đất ở, của người dân vùng DTTS khu vực Tây bắc.....	71
Bảng 5.1. Các Quyết định hỗ trợ nhà ở, đất ở đối với người dân vùng DTTS	75
Bảng 5.2. Ý kiến người dân về chính sách HTNO đối với người dân vùng DTTS khu vực Tây Bắc.....	79
Bảng 5.3. Phân công nhiệm vụ cơ quan cấp Bộ	81
Bảng 5.4. Phân công nhiệm vụ cơ quan cấp địa phương	82
Bảng 5.5. Ý kiến người dân về năng lực, trình độ của cán bộ chính quyền phụ trách công tác triển khai chính sách HTNO	85
Bảng 5.6. Ý kiến người dân về thái độ, trách nhiệm của cán bộ chính quyền trong triển khai thực hiện chính sách HTNO đối với người dân vùng DTTS khu vực Tây Bắc.....	86